

BARNE-KONTROLERAKO ETA ARRISKUEN KUDEAKETARAKO SISTEMAK

BARNE-KONTROLERAKO ETA ARRISKUEN KUDEAKETARAKO SISTEMAK

Entitatearen Arriskuen Kontrolaren eta Kudeaketaren ikuspegi orokorra

Finantza-arriskuak kudeatzeko sistemak modu integralean funtzionatzen du, eta etengabe egokitzen da ekonomia- eta arau-ingurunera. Arriskuen Arloak zentralizatzen du kreditu tradizionalaren arriskua modelizatzeke, onartzeko, jarraipena egiteko eta berreskuratzeko erantzukizuna. Era berean, Arriskuaren Kontrol Globala arduratzen da interes-tasaren, kreditu-diferentzialaren, likideziaren, kredituaren, merkatuaren, ospearen, ESGren eta operazioen arriskuak neurtzeaz, monitorizatzeaz eta kontrolatzeaz.

Arrisku finantzario guztien kudeaketa modu zentralizatuan egiten da, eta hileroko biltzen den APBa da, eta, arrisku operazional eta erreputazionalen kasuan, hiru hilean behin biltzen diren CORO eta CORR dira horren arduradunak. Diruzaintzako eta kapital-merkatuko arriskuak izan ezik, horiek espresuki diruzaintza-sailean eskuordetuta badaude, eta kreditu-arriskua izan ezik, bulegoari dagokien eskuduntzei dagokienez, Arriskuen Arloak kudeatzen du.

Finantzazkoak ez diren gainerako arriskuei dagokienez, beren izaeraren idiosinkrasia dela-eta, eremu espezifikoetan kudeatzen eta kontrolatzen dira. Zehazki, ESG arriskua Jasangarritasun Bulegoak koordinatzen du, lege-arriskua Araudia Betearazteko Sailak eta arrisku teknologikoa Segurtasun Sailak.

Gutxienez hiru hilean behin, EABk arrisku guztien kontrolari buruzko informazioa ematen die Arriskuen Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari.

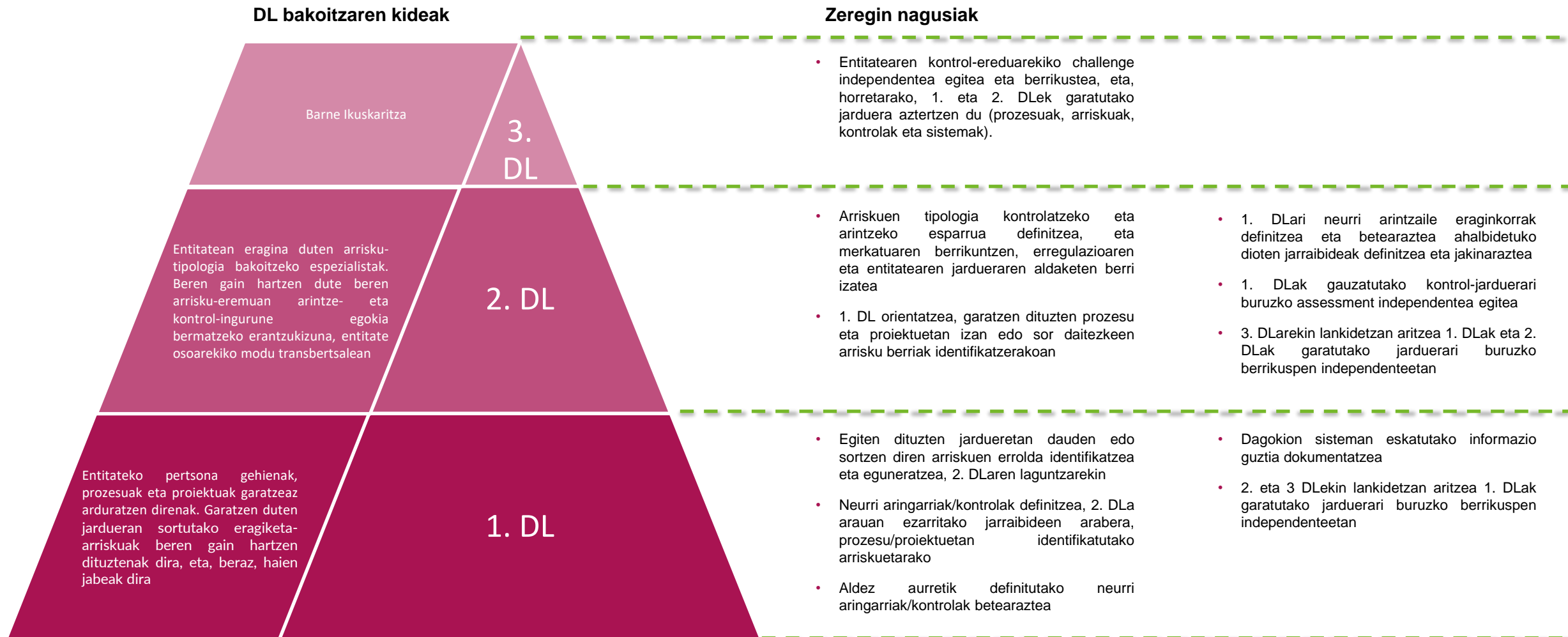
BARNE-KONTROLERAKO ETA ARRISKUEN KUDEAKETARAKO

Definitze-lerroak

SISTEMAK

Barne-kontrolerako eta arriskuen kudeaketako sistemak 3 lerro ditu:

BARNE-KONTROLERAKO ETA ARRISKUEN KUDEAKETARAKO SISTEMAK

Arriskuak Kontrolatzeko eta Kudeatzeko Sistema egiteko eta gauatzeko ardura duten entitateko organoak

- ❑ **Kontseilu Errektorea:** administrazio-organo gorena. Entitateak dituen arriskuak zaintzeko eta gainbegiratzeko azken arduraduna. Bere eginkizunak betetzeko, Ikuskaritza eta Araudia Betearazteko Batzordean eta Arrisku Batzordean oinarritzen da. Bi lantalde horiek Kontseilu Errektoreko kideek osatzen dituzte, eta Arrisku Batzorde Nagusian zuzenean parte hartzen dute. EABk arriskuen kontrol zorrotza eta arriskuen deskargu sistematikoa behar ditu.
- ❑ **Zuzendaritza Nagusia:** Kontseilu Errektoreak eskuordetuta, bera baita arrisku-politikak ezartzeko arduraduna. Arrisku-funtzioa antolatu du, merkataritza-kudeaketaren eta arriskuak bere gain hartzearen artean funtzioak bereizteko premisaren arabera.
- ❑ **Arriskuen Kontrol Globaleko Zuzendaritzak, EABk,** hiru hilean behin jakinarazten die Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari arrisku material guztien jarraipena eta kontrola, ezarritako prozeduren eta mugen betetze-maila azpimarratuz.
- ❑ **Aktibo eta Pasiboen Batzordea:** interes-tasaren, likidezaren, merkatuaren eta kredituaren arriskua kudeatzeko organoa, Kontseilu Errektoreak ezarritako mugen barruan. EABk hileroko ematen du arriskuen jarraipenari buruzko informazioa, eta batzorde horretan hartzen dira likidezia-, interes-tasa- eta merkatu-arriskuei buruzko kudeaketa-erabaki garrantzitsuak.
- ❑ **Eragiketa Arriskuaren Batzordea:** eragiketa arriskua kontrolatzeko organoa. EABk hiru hilean behin ematen du eragiketa-arriskuaren jarraipenari buruzko informazioa.
- ❑ **Ospe Arriskuaren Batzordea:** ospe arriskua kontrolatzeko organoa. EABk hiru hilean behin ematen du arrisku erreputazionalaren jarraipenaren adierazle sintetikoari buruzko informazioa.
- ❑ **Jasangarritasun Batzordea:** Jasangarritasun Bulegoak eta Zuzendaritza Batzordeak osatutako organoa, Jasangarritasun Estrategiaren jarraipena egiteko eta gutxienez lau hilean behin Kontseilu Errektoreari jakinarazteko.

BARNE-KONTROLERAKO ETA ARRISKUEN KUDEAKETARAKO SISTEMAK

Arriskuak Kontrolatzeko eta Kudeatzeko Sistema egiteko eta gauzatzeko ardura duten entitateko organoak (jarraipena)

- Araudia Betearazteko Sailaren Zuzendaritzak** hiru hilean behin jakinarazten dio ikuskaritza eta Araudia Betearazteko Batzordeari ikuskatutako arriskuen jarraipena eta kontrola, besteak beste, Kapitalen Zuritzea eta Terrorismoaren Finantzaketa, Inbertitzailearen eta Kontsumitzailearen Babesa, Datu Pertsonalen Babesa eta Erantzukizun Penalak.
- BKO Batzordea:** Barne Kontroleko Organoa, bi hilean behin PBC/FTren arloan barne-arloan garatutako politiken eta prozeduren aplikazioaren jarraipena eta kontrola egiten duena.
- Datu Pertsonalak Babesteko Batzordeak** sei hilean behin gainbegiratu eta bultzatzen ditu datu pertsonalak babesteko politikak eta prozedurak.
- Etika Batzordea** Barne Informazio Sistemaren arduraduna da, eta Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodean jasotako printzipioak eta balioak aplikatzen direla zaintzen du.
- Segurtasun Batzordea:** Segurtasun Kidego Arauemailearekin bat datozen funtsezko gai guztien berri ematen dio Goi Zuzendaritzari, garaiz eta behar bezala.

Arriskuak Kontrolatzeko eta Kudeatzeko Sistemak parte hartzen duten arloak eta sailak

- ❑ **Arriskuen Arloa:** partikularren eta enpresaren kreditu-arriskua onartzeko, jarraipena egiteko eta berreskuratzeko erantzukizuna zentralizatzen du, bai eta kreditu-arriskuaren barne-ereduak eraikitze eta mantentzeko erantzukizuna ere.
- ❑ **Arriskuak Kudeatzeko Saila:** Arriskuen Arloaren mende dago. Etxeko eta merkataritzako kredituaren arriskua kudeatzeaz arduratzen da, bai egoera irregularrak onartzeari dagokionez, bai egoera horien jarraipena egiteari eta berreskuratzeari dagokionez, adiskidetasun- eta adostasunik gabeko fasean. Kobraezinen zehapenean parte hartzen du, eta zenbateko jakin baterainoko atribuzioak ditu.
- ❑ **Aholkularitza Juridikoko Saila:** Arriskuen Arloaren mende dago. Laguntza eta estaldura dokumental juridikoa ematen die arrisku-eragiketei, bai eta merkataritza-sareko auzien kudeaketari ere.
- ❑ **Metodologiaren Atala:** Arriskuen Arloaren mende dago. Metodologia diseinatzen du, eta kreditu-arriskuaren onarpenerako eta jarraipenerako arrisku-ereduak eraikitzen ditu, Arriskuak Kudeatzeko Sailarekin lankidetzan, kudeaketan integratzeko.
- ❑ **Arriskuaren Kontrol Globaleko Saila:** Arriskuen Batzordearen mende dago. Eragiketa- eta finantzazio-arrisku guztien ikuspegi orokorra ematen du, arrisku guztiak neurtu eta kontrolatzean. Horrela, interes-tasaren, kredituaren, likideziaren, merkatuaren, ospearen, ESGren eta operazioaren arriskuak neurtu eta kontrolatzeaz arduratzen da. APBi, Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari jakinarazten dio.
- ❑ **Diruzaintza eta MC arloa:** kreditu-arriskua kudeatzen du finantza-entitateekin eta errenta finko pribatuarekin, merkatu-arriskuekin, epe motzeko likidezia-arriskuarekin eta APBen hartutako erabakietatik eratorritako posizioekin.

BARNE-KONTROLERAKO ETA ARRISKUEN KUDEAKETARAKO SISTEMAK

Arriskuak Kontrolatzeko eta Kudeatzeko Sistemak parte hartzen duten arloak eta sailak (jarraipena)

- ❑ **Araudia Betearazteko Saila:** arauak betetzeko eremuen kontrola eta jarraipena egiteko barne-antolaketa. Entitateko hainbat arlo eta sail koordinatzen ditu.
- ❑ **Segurtasun Saila:** segurtasun osoa zaintzen du, eta pertsonen, aktiboen eta informazioaren babesari eragiten dioten arriskuak prebenitzeko, detektatzeko eta horien aurrean erreakzionatzeko beharrezko prozedurak ditu.
- ❑ **Jasangarritasun Bulegoa:** entitatearen jasangarritasun-estrategia ezarri eta gainbegiratzen du.
- ❑ **Bulego Sarea:** lehen fasea partikularrekin eta enprekin kreditu-arriskua onartzeko prozesuan, ahalmen eskuordetuak dituzten eremuraino. Eremu hori entitatearen arrisku-politikaren parte diren scoring/rating mailek, alertek eta eskumenek markatzen dute. Arriskua onartzeak txikizkako sarearen eskuduntzak gainditzen baditu, zehapena Arriskuen Arlorak bidaltzen da.
- ❑ **Barne Ikuskaritza:** aseguramendu- eta kontsulta-funtzio independente eta objektiboa, ikuspegi sistematiko eta diziplinatua ematen du arriskuak kudeatzeko, kontrolatzeko eta gobernatzeko prozesuen eraginkortasuna ebaluatzeko eta hobetzeko.

Negozio-helburuak lortzeari eragin diezaioketen arrisku nagusiak:

Entitateak material gisa identifikatutako arriskuak honako hauek dira: negozio tradizionalak partikularrekin eta enpresekin duen kreditu-arriskua (kontzentrazio-arriskua barne), egiturazko interes-tasaren arriskua, likidezia-arriskua, diruzaintzaren eta kapital-merkatuaren arriskuak (arrisku subiranoa, kontraparte-arriskuak, herrialdea, kontzentrazio-arriskua eta merkatu-arriskua), eragiketa-arriskua, ospe-arriskua, ESG arriskuak (ingurumen-, gizarte- eta gobernantza-arriskuak, ingelesezko sigletan), arrisku teknologikoa eta negozio-arriskua eta arrisku estrategikoa.

Entitatearen arriskuarekiko tolerantzia-mailak:

Arrisku Gosearen Esparrua (RAF) Kontseilu Errektorearen tresna nagusia da bere helburu estrategikoak lortzeko bere gain hartu nahi dituen arrisku motak eta mailak ezarri, kudeatu eta kontrolatzeko. Entitatearen estrategia zehazten duten pertsonei estrategia horri dagozkion arriskuak kontzienteki onartzeko aukera ematen die RAFak.

Gobernantzari dagokionez, Arriskuaren Kontrol Globaleko Saila arduratzen da RAFen inguruko gai guztiak kudeatzeaz, beharrak identifikatuz, inplikaturako arlo guztiak koordinatuz eta proposamenak APB/Arrisku Batzordea/Kontseilu Errektorearen aurrean aurkeztuz. APBk eta Arrisku Batzordeak zeregin nagusia dute proposamenak aztertu eta ikuskatzeko, Kontseilu Errektoreari onar ditzan helarazi aurretik.

Entitatearen arriskuarekiko tolerantzia-mailak (jarraipena):

Arrisku-gosea ezartzeko, Entitateak arriskuak bere gain hartzeko duen gaitasuna hartzen du kontuan, batez ere honako hauek kontuan hartuta:

- Entitateak arriskuak bere gain hartzeko duen finantza-ahalmena (kapitala eta likidezia)
- Negozio-testuingurua: egoera makroekonomikoa, erregulazio-arriskuak...
- Arrisku-kultura Entitatean
- Arrisku mota bakoitzaren berezko arriskua
- Arrisku mota bakoitza bere gain hartzeko prestakuntza eta trebetasun maila

RAFak errentagarritasunari, kaudimenari, likideziari eta Entitateak kudeatzen dituen arrisku motei buruzko metriken egitura du. Lehen maila bat dago, funtsezko adierazleekin, eta bigarren maila bat, lehen mailakoak garatzen edo osatzen dituzten adierazleekin. Errentagarritasuna, kaudimena eta likidezia hartzen dira lehentasunezko dimentsiotzat, eta dimensio horiei buruzko CORE adierazleen lehen mailaren barruan ezartzen dira. Aurreko metrika guztiei helburuak eta behaketa- eta tolerantzia-atalaseak esleitzen zaizkie, Entitatea bere gain hartzeko prest dagoen arrisku-maila zehazteko, hau da, arriskuarekiko higuin-maila zehazteko.

Entitateak, bere helburu estrategikoak lortzeko, arrisku ertain-baxuko profilarari eutsi nahi dio, Arrisku Gosearen Adierazpenean (RAS) zehazten dena. RASak behaketa- eta tolerantzia-atalaseak ezartzen ditu, arrisku-politika zuhur batekin koherenteak, Entitatea kapitalizazio- eta likidezia-maila zabalen barruan mantentzeko, baita estres-egoeretan ere. Entitateak adierazle horien jarraipena egiten du, eta atalaseak gaindituz gero jarduteko prozedura bat ezarrita dauka.

SISTEMAK erantzuten dituzten arrisku nagusietarako erantzun- eta gainbegiratze-planak. Kontseilu Errektoreak erronka berriei erantzuten diela ziurtatzeko prozedurak.

Hiru hilean behin, EABk arriskuen bilakaeraren berri ematen die **Arrisku Batzordeari** eta **Kontseilu Errektoreari**, eta, bereziki, RASen adierazleei buruz. Adierazle horietakoren bat eremu anbar edo gorrian sartzen bada, **Arrisku Gosearen Esparruan** jasotako prozedura aktibatuko da. Prozedura horren barruan sartzen da epe laburrean informatzea, atalasea gainditzearen kritikotasunaren eta larritasunaren arabera, Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari, eta horiek ekintza-plan bat eskatu ahal izango dute adierazlea berdegunera bideratzeko..

BARNE-KONTROLERAKO SISTEMAK

2015eko ekainean, **Delituen aurreko Prebentzio- eta Erantzun-eskuliburu** bat onartu zen, bai eta dagokion **Zigor-arloko Betetze-politika** ere. Azken eguneratzeak 2023ko azaroan eta martxoan egin ziren, hurrenez hurren. Horrela, berretsi egin zen Laboral Kutxak arauetako eta estandar etikoetako errespetuzko jokabidea izateko duen borondate irmoa, eta, horretarako, zigor-arloko betetze-printzipioen esparrua ezarri zen. Eskuliburu horren arabera, Etika Batzordeak bere gain hartzen du printzipioak betetzen direla zaintzea, bai Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearenak oro har, bai legez kontrakoak izan daitezkeen jokabideak ikuspegi penaletik zaintzea.

Bestalde, Laboral Kutxak **Jokabideen Barne Araudi** bat ere badu balore-merkatuaren eremuan. Erregelamendu horren azken eguneratzea 2018ko maiatzean onartu zuen Kontseilu Errektoreak. Araudi hori Laboral Kutxaren Kontseilu Errektoreko kideei, bere taldeko sozietateetako administrazio-kontseiluetako kideei eta entitateak balore-merkatuaren arloan egiten dituen jarduera eta zerbitzuekin zuzenean edo nagusiki lotuta dauden edo kutxari buruzko informazio garrantzitsua maiz edo ohikotasunez eskura duten pertsona guztiei aplikatuko zaie.

BARNE-KONTROLERAKO SISTEMAK

Entitateak **Etika eta Jokabide Profesionalaren Kode** bat du, eta haren azken eguneratzea 2019ko otsailean onartu zuen Kontseilu Errektoreak. 3.6 atalean (finantza-informazioaren fidagarritasunari buruzko alderdiak), honako hauek nabarmentzen dira:

- ❑ Laboral Kutxa arduratzen da finantza-informazio fidagarria, zehatza, osoa eta egokia emateaz, bai bere finantza-egoerei buruz, bai egoera horietan eragin nabarmena izan dezaketen gertaerei buruz.
- ❑ Finantza-informazioa indarrean dauden balorazio-printzipio eta -arauen arabera egiten dela ziurtatzeko Taldean ezarritako prozedurez gain, lan-bazkide eta enplegatu guztiek informazioa erregistratzeko eta tratatzeko beren zereginak arduraz betetzeko betebeharra dute, informazio hori baita Taldearen finantza-informazio publikoa egiteko prozesuaren oinarria.
- ❑ Lan-bazkideak eta enplegatuak fidagarritasunaren, zehaztasunaren, osotasunaren eta eguneratzearen erantzule dira, alde batera utzita Taldeko arlo jakin batzuei informazioaren osotasunaren eta eskuragarritasunaren arloan berariaz esleitutako erantzukizunak, erabilitako erregistro-motetan sartutako datuak eta beren eginkizunak garatzean lantzen duten informazioa.
- ❑ Erantzukizun hori aplikatzea bereziki garrantzitsua da taldearen finantza-egoerak egiteko beharrezkoak diren datu eta txostenei dagokienez, horiek behar bezala erregistratu eta interpretatzea ezinbestekoa baita kontabilitate-saldo, transakzio edo kontingentzia bakoitzari dagozkion balorazio-irizpideak behar bezala aplikatzen direla ziurtatzeko.

FINANTZA INFORMAZIOAREN BARNE KONTROLERAKO SISTEMA

Laboral Kutxak barne-kontrolerako mekanismoak ditu ezarrita, merkatuetan argitaratutako finantza-informazioa, bai entitateari berari bai bere taldeari dagokiona, osoa, fidagarria eta egokia dela bermatzeko. Prozesu hori indartu egin zen 2014ko ekitaldian Finantza Informazioaren Barne Kontrolerako Sistema (aurrerantzean, FIBKS) ezarri zenean.

FIBKСа entitatearen zuzendaritzak garatu du, Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (aurrerantzean, COSO) izenekoak ezarritako nazioarteko estandarren arabera; eta barne-kontrolerako sistemen eraginkortasuna eta efizientzia oinarritu behar duten bost osagai ezartzen ditu:

- Jarduera horien guztien jarraipena egiteko kontrol-giro egokia ezartzea.
- Entitate batek bere finantza-informazioa prestatzean izan ditzakeen arrisku guztiak ebaluatzea.
- Arrisku kritikoak arintzeko beharrezko kontrolak diseinatzea.
- Sistemaren ahuleziak edo eraginkortasunik ezak detektatzeko eta komunikatzeko informazio-zirkuitu egokiak ezartzea.
- Kontrol horiek monitorizatzea, eragingarriak direla eta denboran eraginkorrak direla ziurtatzeko.

Horrela, finantza-egoeretan eragin handia izan dezaketen arriskuak identifikatzeko prozesuaren ardatza finantza-informazioa sortzeari lotutako kudeaketa-prozesu kritikoak eta aipatutako arriskuak gauzaten diren finantza-egoeren eremuak edo epigrafeak identifikatzea da. Prozesuak eta arloak aztertzeke prozesuan, faktore kuantitatiboak (saldoa eta granularitatea) zein kualitatiboak (prozesuen automatizazio-maila, eragiketen estandarizazioa, kontabilitatearen konplexutasun-maila, aurreko ekitaldiarekiko aldaketak, identifikatutako kontrol-ahuleziak, etab.) hartzen dira kontuan.

Finantza-informazioaren barne-kontrolerako arriskuak identifikatzeko eta ebaluatzeke prozesua dinamikoa da, etengabe eboluzionatzen du, eta une bakoitzean taldearen negozioaren errealitatea, negozioari eragiten dioten arriskuak eta horiek arintzen dituzten kontrolak islatzen ditu. FIBKSen kontrolen eraginkortasunari buruzko ebaluazioa adierazitako arriskuak identifikatzeko prozesutik abiatuta egiten da, taldearen antolamenduan eta negozioetan izandako aldaketak kontuan hartuta eta aipatutako kontrolek estaltzen duten materialtasun-maila, gertatzeko probabilitatea edo arriskuaren balizko inpaktu ekonomikoa kontuan hartuta.

Finantza Arloa arduratzen da entitateari lotutako kontabilitate-politikak identifikatu, definitu eta jakinarazteaz, sozietate filialak barne, bai eta sozietate filialek eta entitatearen negozio-unitateek planteatzen dituzketen kontabilitate-kontsultei erantzuteaz ere.

Zehazki, Esku-hartze Departamentua da finantza-informazioa prestatzeko arauak zehaztu eta azaltzen dituen, eta arau horiek entitatearen eragiketa espezifikoetan nola aplikatu behar diren azaltzen duena, hala nola, sozietate filialetarako kontsolidazio-paketeak.

Laboral Kutxaren kontabilitatea ixteko prozedura mekanizatuta dago, eta kontabilitatea automatikoki egiten da entitatearen aplikazioen bidez. Lehen prozesu hori egin ondoren, Finantza Arloak informazioa berrikusten du, eta aurreko hileko datuekin eta aurreikusitako zifrekin alderatzen du, hileko balantzearen eta emaitza-kontuaren itxiera baliozkotzeko.

Kontsolidazio-paketeak talde ekonomikoaren sozietate filial bakoitzak egiten ditu, eta Finantza Arloa da sozietate partaidetu horiek Taldeak ezarritako kontabilitate-politikak betetzen dituztela gainbegiratzen duena. Finantza Arloak filialen informazioa aztertu eta berrikusten du, eta bidezko zuzenketak egiten ditu.

Kontrol-neurri batzuk ezarrita daude finantza-informazioa babesteko datuak osorik, zehatz eta egoki biltzen direla bermatzeko, eta garaiz eta behar bezala jakinarazten direla bermatzeko. Finantza-informazioa finkatzeko eta prestatzeko prozesua modu zentralizatuan egiten du entitateak.

Plangintza Sailak, Finantza Arloko zuzendaritzaren mende dagoenak, arriskuak kudeatzeko eta kontrolatzeko sistemak diseinatzen eta ezartzen laguntzen du, bereziki merkatuetara zabaltzen den finantza-informazioa egiteko, aurkezteko eta integratzeko prozesuari dagokionez.